

Financieel meerjarenbeeld

Op basis van de lopende meerjarenbegroting 2023-2027, reeds vastgestelde begrotingswijzigingen, actualisatie van beschikbare en benodigde budgetten voor de komende jaren en de meicirculaire van het gemeentefonds is een meerjarige prognose opgesteld. In dit hoofdstuk worden de diverse effecten toegelicht.

Financieel beeld	2024	2025	2026	2027
Saldo 2024-2027 tot en met begrotingswijziging 22 juni	1.429	1.119	- 3.171	- 3.120
Actualisatie bestaand beleid	- 1.268	- 1.770	- 2.221	- 4.125
Meicirculaire	1.249	2.086	1.966	3.356
Totaal financieel beeld bestaand beleid	1.410	1.435	- 3.425	- 3.890

Het vertrekpunt voor deze kadernota is het meerjarenbeeld dat is opgenomen in de begrotingswijziging van 22 juni 2023. De mutaties die nodig zijn om het huidige beleid te blijven uitvoeren zijn opgenomen in de regel actualisatie bestaand beleid. Hierna volgt nadere informatie over de belangrijkste aanpassingen. De uitkomsten van de meicirculaire worden eveneens in een van de volgende paragrafen toegelicht. In de getoonde cijfers is nog geen nieuw beleid opgenomen.

Budgetactualisatie

Om het bestaande beleid te kunnen blijven uitvoeren zijn bijstellingen van budgetten nodig.

Aanpassingen en ontwikkelingen	2024	2025	2026	2027
Gemeenschappelijke regelingen	- 786	- 781	- 686	- 599
Lokale heffingen	- 56	6	202	204
Lijkbezorging kostendekking 90%	41	26	63	61
Kapitaallasten herrekening incl IHP	218	355	268	136
Overige verschillen	- 90	- 83	- 78	- 298
Indexering	- 595	- 1.292	- 1.989	- 3.629
Actualisatie bestaand beleid	- 1.268	- 1.770	- 2.221	- 4.125

Bij de actualisatie van de budgetten zijn wij uitgegaan van de technische uitgangspunten die in bijlage 1 zijn opgenomen. Daarnaast is sprake van een aantal ontwikkelingen en omstandigheden met gevolgen voor de benodigde budgetten. Op de meest relevante wijzigingen volgt nu een toelichting:

Gemeenschappelijke regelingen

Alle gemeenschappelijke regelingen waarin wij deelnemen hebben dit voorjaar hun begroting voor zienswijze aan ons voorgelegd. Uw raad heeft kennis genomen van de begroting en besloten tot het wel of niet indienen van een zienswijze. Ongeacht de insteek van die zienswijzen zijn in deze kadernota de uitkomsten van de begrotingen verwerkt, ervan uitgaande dat die ook zo worden vastgesteld. Dat betekent een fors nadeel voor onze meerjarencijfers. Dat komt enerzijds door de hoge indexering, inclusief correctie over voorgaande jaren. Anderzijds heeft een aantal gemeenschappelijke regelingen de bijdragen verhoogd vanwege inhoudelijke keuzes. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de stukken van de betreffende gemeenschappelijke regelingen en de behandeling daarvan.

Lokale heffingen

De ontwikkeling van de inkomsten uit lokale heffingen wordt beïnvloed door het areaal (aantal woningen) en de kostendekking. Door enige vertraging in de verwachte oplevering van nieuwe woningen ten opzichte van de vorige berekeningen ontstaat in 2024 een klein nadeel. Vanaf 2026 is juist sprake van hogere opbrengsten.

Kostendekking lijkbezorging

De opbrengst uit begraafrechten blijft achter bij de ramingen. Daarom zijn in de juniwijziging de baten structureel bijgesteld. Ook is de stijging van de lasten door inflatiecorrectie hoger dan de basisindexering voor de baten (3%). Door deze ontwikkelingen is een extra verhoging nodig van 1,8%. Bovendien is op basis van het groeipad uit het bestuursakkoord in 2024 verdere verhoging van de kostendekking van 85% naar 90% aan de orde. Dit betekent dat de totale opbrengst extra neemt met 6,8% (1,8 + 5).

Herrekening kapitaallasten

Op basis van de definitieve balansstanden per 1 januari zijn de kapitaallasten (rente en afschrijving) opnieuw berekend voor alle activa. Dit levert vanaf 2025 een nadeel op. Dat wordt echter ruim gecompenseerd door lagere afschrijvingslasten voor het Integraal HuisvestingsPlan Onderwijs en Buitensport. Op basis van de laatste actualisatie is de planning aangepast en dat leidt in de eerste jaren tot fors lagere kapitaallasten. U ontvangt hierover nog een raadsinformatiebrief.

Indexering

In bijlage 1 zijn de (technische) uitgangspunten opgenomen waarmee in deze kadernota is gerekend, waaronder de indexeringstabel. De indexeringspercentages in deze kadernota zijn afgeleid van het Centraal Economisch Plan 2023 (CEP). Omdat de actuele verwachtingen voor loon- en prijsontwikkeling uit het CEP2023 hoger zijn dan in de vorige meerjarenraming betekent dit een meerjarig nadeel. Het CEP2023 wordt ook gebruikt door het Rijk bij het opstellen van de meicirculaire. Wij hanteren dus dezelfde uitgangspunten voor loon- en prijsontwikkeling die van invloed zijn op de ontwikkeling van de algemene uitkering.

Uitzondering hierop is het toegepaste indexeringspercentage voor de zorgkosten in het sociaal domein. Uitgangspunt hierbij is, volgens de contracten met de zorgaanbieders, de OVA-index.

Wij merken op dat voor het eerst sinds de decentralisaties van 2015 in de actualisatie van budgetten geen significante bijstelling van de ramingen voor het sociaal domein nodig is.

Algemene uitkering

Zoals gebruikelijk hebben wij ook dit jaar de meicirculaire verwerkt in de meerjarige vooruitzichten. Deze bevat de vertaling van de voorjaarsnota van het kabinet naar de uitkeringen uit het gemeentefonds die wij ontvangen. Wij gaan hier in op de belangrijkste ontwikkelingen. Separaat sturen wij u een raadsinformatiebrief met een nadere toelichting, waarin ook de effecten voor 2023 zijn opgenomen.

De voorjaarsnota bevat nog geen duidelijkheid over de normeringssystematiek vanaf 2026. Zoals bekend heeft het Rijk eenzijdig de huidige methodiek voor volumeontwikkeling beëindigd en is er vanaf 2026 een nieuwe normeringssystematiek nodig. Het uitblijven van een alternatief veroorzaakt vanaf 2026 een enorme terugval in inkomsten voor gemeenten, waardoor deze jaren vrijwel overal tekorten vertonen. Ook in Krimpen aan den IJssel is dat het geval zoals uit deze kadernota blijkt. Wij gaan daar elders in dit financiële hoofdstuk verder op in.

Meicirculaire	2024	2025	2026	2027
Accres loon- en prijsontwikkeling	917	1.521	1.624	1.686
Hoeveelheidsverschillen c.a.	642	457	333	396
Structureel doortrekken 1 mld vanaf 2027				1.356
Extra middelen jeugdzorg	2.150	1.368	27	26
Aanpassing stelpost Jeugdzorg	- 2.790	- 1.672	- 225	- 303
Wmo eigen bijdragen en Integraal zorgakkoord		336	- 38	- 38
Overige mutaties en stelposten	330	75	245	232
Totaaleffect meicirculaire	1.249	2.086	1.966	3.356

Accres

Het volume accres is in deze kabinetsperiode bevroren. Wij ontvangen uitsluitend accres voor loon- en prijsontwikkeling (LPO), gebaseerd op het CEP2023. Hierin is ook een deel compensatie opgenomen voor de hoge kostenstijgingen in 2022.

Hoeveelheidsverschillen

De ontwikkeling van de aantallen per gemeente op de verschillende maatstaven zorgen voor herverdeeffecten die niet in details kunnen worden geanalyseerd. Bovendien is in 2023 het gemeentefonds verdeelt op basis van een vernieuwde set maatstaven, waardoor vergelijken met voorgaande jaren per maatstaf niet mogelijk is.

Structureel doortrekken € 1 miljard extra

Vanwege het wegvallen van de huidige normeringssystematiek vanaf 2026 heeft het Rijk, vooruitlopend op een nieuwe methode, vorig jaar een bedrag van € 1 miljard toegevoegd in 2026. In de voorjaarsnota heeft het kabinet aangegeven dat dit bedrag structureel wordt. Dat betekent dus ook in 2027 en verder een voordeel ten opzichte van eerdere berekeningen.

Extra middelen Jeugdzorg

De afgelopen jaren is veel gesproken over de structurele tekorten die gemeenten hebben bij de uitvoering van de Jeugdwet. Het Rijk heeft toegezegd gemeenten te compenseren en daarvoor is steeds incidenteel geld toegevoegd aan het gemeentefonds. Daarnaast werken Rijk en VNG (namens de gemeenten) aan een Hervormingsagenda die tot besparingen moet leiden. Daarom is de meerjarige reeks extra middelen aflopend en nog niet definitief. Bovendien is op basis van het coalitieakkoord Rutte IV een aanvullende bezuiniging aangekondigd, die voor gemeenten tot compenserende voordelen (lagere lasten/hogere baten) moet leiden.

In de voorjaarsnota heeft het kabinet de hervormingsagenda bevroren, waardoor er in 2024 en 2025 (tijdelijk) meer ruimte komt. Voorzichtigheidshalve is in onze cijfers nog geen rekening gehouden met de beloofde besparingen.

In de meerjarencijfers waren stelposten opgenomen voor de verwachte compensatiemiddelen. Die stelposten blijken nu hoger te zijn dan de compensatie. Dit heeft te maken met de gewijzigde verdeling van de algemene uitkering met ingang van 2023 en verklaart deels de grote voordelen op hoeveelheidsverschillen.

Wmo abonnementstarief en herinvoering eigen bijdragen

Vanaf 2025 wordt de algemene uitkering verhoogd met compensatie voor extra kosten door het abonnementstarief (integraal zorgakkoord) en tevens vanwege de afschaffing van het abonnementstarief waardoor de inkomsten van gemeenten dalen.

Met ingang van 2026 wordt vervolgens de eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen opnieuw ingevoerd. Dit betekent een korting op de algemene uitkering. In samenhang met deze korting wordt gerekend op extra inkomsten uit eigen bijdragen, waarvoor een stelpost is opgenomen.

Financiële positie

De financiële positie laat zich goed uitdrukken in kengetallen. In de tabel zijn de cijfers van de rekening 2022 opgenomen en voor 2023 en 2024 de cijfers zoals die in de begroting 2023 zijn opgenomen.

Kengetallen	Rekening 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Netto schuldquote	37,58%	60,20%	62,08%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	25,29%	46,55%	49,28%
Solvabiliteitsratio	46,47%	38,65%	39,98%
Structurele exploitatieruimte	5,48%	5,54%	5,53%
Grondexploitatie	7,80%	1,10%	3,04%
Belastingcapaciteit	117,25%	119,03%	119,01%

Uit deze kengetallen blijkt dat Krimpen aan den IJssel er financieel gezond voor staat. Hier kan nog aan worden toegevoegd dat de ratio weerstandsvermogen 4,53 bedraagt. Dit betekent dat 4,5 maal de weerstandscapaciteit beschikbaar is die correspondeert met de gewogen omvang van de risico's. De enige dissonant in het positieve beeld is de hoge lokale lastendruk, waardoor lastenverhoging als dekkingsmiddel slechts beperkt inzetbaar is.

Reserves

De gemeente beschikt over drie typen reserves: algemene reserves, bestemmingsreserves en egaliseringsreserves. De algemene reserves hebben vooral een bufferfunctie en kunnen daarnaast indien gewenst worden ingezet. Dat beïnvloedt echter wel het weerstandsvermogen. Tot de algemene reserves rekenen we ook de vrije reserve, waaruit met name incidentele lasten van nieuw beleid en intensiveringen worden gedekt.

De bestemmingsreserves hebben een door de raad bepaald specifiek doel. Zij zijn daardoor niet meer voor andere doelen in te zetten. Hieronder vallen ook kapitaallastenreserves, die worden ingezet voor de structurele dekking van afschrijvingslasten voor investeringen in de openbare ruimte (inclusief de Grote Kruising). De egaliseringsreserves tenslotte hebben als doel om ongewenste fluctuaties in onderdelen van de begroting op te vangen en worden alleen daarvoor ingezet.

Overzicht reserves	1-1-2023	Mutaties 2023	1-1-2024
Algemene reserves			
Algemene Dienst	6.977	-121	6.856
Grondexploitatie	6.437	-300	6.137
Vrije reserve	1.031	-584	447
Totaal algemene reserves	14.445	-1.005	13.440
Bestemmingsreserves			
Nog uit te voeren werkzaamheden	1.181	-1.181	-
Eneco	9.200	-1.100	8.100
Overrente	1.451	-207	1.245
Maatschappelijke voorzieningen	3.326	-	3.326
Maatschapp vastgoed (inclusief onderwijshuisvesting)	2.806	-80	2.726
Afschrijving Grote Kruising	15.123	-	15.123
Afschrijvingen Maatschappelijk nut	1.392	1.659	3.051
Energiearmoede	2.015	-2.015	-
Afschrijving riolering fase 1 Oud Krimpen	434	-11	423
Asielopvang	-	1.185	1.185
Totaal bestemmingsreserves	36.928	-1.750	35.178
Egalisatiereserves			
Reiniging	72	-	72
Riolering	348	-	348
Omgevingsvergunningen	197	-161	36
Totaal egalisatiereserves	617	-161	456
Totaal reserves	51.990	-2.915	49.074

Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat over 2022. Dit resultaat bedraagt na besluitvorming over de jaarrekening 2022 nog € 6,9 miljoen. In deze kadernota doen wij u een voorstel voor de bestemming van dit bedrag, in samenhang met de reservepositie en de opgaven voor de lange termijn.